

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392
Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7. — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri pošt. ček zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopis se ne vračajo.

Pogajanja v Moskvi

Okoli sovjetsko-finskih pogajanj, ki so se proti koncu preteklega tedna začela z nenadnim odhodom finske delegacije v Moskvo, se je nabralo v tem kratkem času toliko ugibanj, da je zaenkrat nemogoče presoditi njih ozadje, in tudi ne njihov obseg in potek. Zanesljiva, avtentična poročila so silno redka, pa še ta sama dopuščajo najrazličnejša ugibanja. Vsekakor pa je gotovo, da je sovjetsko-finski spor stopil te dni v odločilni stadij za obe vojni stranki. Dasi se je Finska dobre tri mesece branila in njena odpora sila, kakor zatrjujejo poročila iz Helsinkov, še vedno ni popustila, je vendar vedno bližja znanju ura odločitve med nadaljevanjem borbe s pozivom na pomoč od zunaj ali kakršnimkoli pobotanjem z Moskvo. Na drugi strani pa se je tudi Rusija izpostavljala zaradi vojne na Finskem vedno večjim mednarodnim nevarnostim, ki so se neprestano pojavljale na obzorju v zvezi z vojno na zapadu. Prav zaradi te medsebojne povezanosti obeh vojn seveda tudi Nemčija želi, da bi se sovjetsko-finski spor čim prej končal, ne le zaradi večje splošne razbremenitve obeh vevlesil, temveč tudi zaradi njune medsebojne gospodarskega sodelovanja.

Kakor pa so v celoti sovjetsko-finska pogajanja še vedno zavita v meglo, se vendar dajo ugotoviti nekatere podrobnosti, ki niso brez pomena za njih pravilno presojo. Tako kažejo vse dosedanje objave in izjave, da je prišla pobuda zanje iz Moskve, kar je tem bolj zanimivo, ker je znano, da Moskva od prekinitev prvih pogajanj v lanskem oktobru dalje ni več priznavala sedanje finske vlade za zakonito predstavništvo Finske, temveč je to lastnost priznavala samo Kuusinenovi komunistični vladi v Teriokiju, o kateri pa je že precej tednov sem vse tiho.

Iz dosedanjih objav in izjav je nadalje razvidno, da so bile prve sovjetske pobude za nova pogajanja s Finsko storjene že pred nekaj tedni. Tako je Chamberlain opozoril v svoji ponedeljkovi izjavi v spodnji zbornici, da je sovjetska vlada »ob neki priliki« omenila angleški vladi pogoje, ki bi jih bila pripravljena ponuditi Finski, ki jih pa angleška vlada »ni mogla sporočiti finski vladi«. Posebna londonska uradna izjava pojasnjuje, da gre za pogoje, ki jih je sovjetski veleposlanik v Londonu sporočil podtajniku za zunanje zadeve Butlerju že 22. februarja. Približno istočasno je sovjetska vlada dostavila te predloge tudi švedski vladi s prošnjo, da jih dostavi finski vladi. Iz dosedanjih poročil izhaja, da je Švedska prevzela samo vlogo »pismonoše«, ne da bi tudi drugače kaj posredovala med obema vojnima strankama. Kakor znano, so takoj po izročitvi sovjetskih pogojev v Helsinkih prišle vesti o prvih neposrednih sovjetsko-finskih stikih v Stockholmu, katerim so nato sledili neposredni stiki v Moskvi.

Ugotovitev datuma o prvi sovjetski ponudbi Finski preko Anglije, odnosno preko Švedske je v toliko zanimiva, ker so dne 25. februarja zaključili svoje kratko posvetovanje v Kodanju zunanji ministri treh skandinavskih držav in izdali o njem komuniké, v katerem izražajo željo, »da bi se rusko-finski spor čimprej končal z mirno rešitvijo, ki bi zavarovala popolno neodvisnost Finske«. Očividno je bil ta sklep sprejet že po poznavanju novih sovjetskih mirovnih pogojev. V tej zvezi zasluži pozornost izjava norveškega zunanjega ministra Kohta, da se izraz o »neodvisnosti Finske« v komunikéu kodanjske konference ne sme tolmačiti kot poudarek »teritorialne nedotakljivosti«. Iz tega bi mogli sklepati, da v uradnih krogih skandinavskih držav niso izključevali možnosti, da bi mogli novi ruski predlogi tvoriti primerno osnovo za kompromis.

O vsebini pogojev doslej niso znane uradne podrobnosti. Prve verzije so označevale nove ruske pogoje za težje od onih v oktobru lanskega leta. Nova poročila pa že govorijo o sovjetskem popuščanju, ki se nakazuje v možnostih kompromisa glede nekaterih zahtev, kakor na primer glede otoka Hangö, medtem ko se o Pečengi in Viborgu, ki naj bi bila po prvih verzijah tudi vključena v sovjetske zahteve, ne govori več. Neodvisnost Finske pa naj bi bila zavarovana z jamstvi tretjih držav, morda Nemčije in skandinavskih držav. V kratkem bomo o teh pogojih pač izvedeli več podrobnosti.

Ker je sovjetsko-finski spor vedno bolj povezan z glavnim evropskim konfliktom med Nemčijo na eni ter Anglijo in Francijo na drugi strani, je razumljivo, ako se ta povezanost manifestira tudi pri sedanjih pogajanjih, ko neprestano silijo v ospredje interesi tretjih. Gotovo je samo Finska razsodnik svojega položaja, toda sosedne skandinavske države ne prikrivajo svo-

Mir s Finsko podpisan

Finci odstopili Sovjetski uniji Karelsko zemeljsko ožino z Viborgom, obalo Ladoškega jezera, vzhodne dele Finske in Ribačji polotok, ter mesto in polotok Hangö za 30 let

HELSINKI, 13. marca. br. Po 104 dneh vojne je bil končno po dobrih dveh tednih dramatično se razvijajočih pogajanj, o katerih do zadnjega trenutka niso prodrle v javnost nikake vesti, sklenjen med Finsko in Sovjetsko unijo mir. Mirovni pogoj, ki jih je sprejela finska vlada pod pezo razmer, so znatno težji, kakor so bili predlogi Moskve v pretekli jeseni. Snoči ob kasni uri sta se finska in sovjetska delegacija sestali v Kremlju k zaključni seji in podpisali mirovno pogodbo, ki mora biti ratificirana v treh dneh.

Vsebinska pogodbe

Berlin, 13. marca. AA. Agencija DNB je kmalu po polnoči objavila o finko-sovjetski mirovni pogodbi, ki je bila tik pred polnočjo podpisana v Moskvi, naslednji izvelek:

1. Mirovno pogodbo so podpisali za Sovjetsko Rusijo predsednik sveta ljudskih komisarjev in komisar za zunanje zadeve Molotov, Stalinov tajnik Zdanov ter general Vasiljevski, za Finsko pa ministrski predsednik Ryt, pooblaščen minister dr. Paasikivi, general Walden in prof. Voitoama.
2. S to pogodbo odstopa Finska Sovjetski Rusiji vso Karelsko ožino z mestom Viborgom, vso obalo Ladoškega jezera, Ribačji polotok in dele vzhodne Finske.
3. Sovjetska Rusija dobi v zakup za 30 let in proti plačilu zakupnine v znesku 5 milijonov finskih mark luko Hangö ter ozemlje istoimenskega polotoka, na katerem si bo uredila svoje pomorsko oporišče.
4. Finska se obveže, da v vodah Severnega ledenega morja ne bo imela nikakih vojnih ladij, ne podmornic, niti letalskih sil, razen manjših ladij za obrambo obale.
5. Sovjetska Rusija se obveže, da umakne svoje čete iz Pečenge.
6. Sovjetski Rusiji se prizna pravica do svobodnega tranzitnega prometa preko Pečenge z Norveško brez carinske kontrole.
7. V teku leta 1940. se bo zgradila železniška proga iz Kemijärvi v Kandalakti.
8. Mirovna pogodba mora biti ratificirana v roku treh dni. Ratifikacijski instrumenti se bodo izmenjali v Moskvi.
9. Dne 13. marca ob 12. uri se morajo na frontah prekiniti vojne operacije. Dne 15. marca ob 10. uri dopoldne se morajo čete na obeh straneh podati na novo državno mejo.
10. Pogajanja za novo sovjetsko-finsko trgovinsko pogodbo se morajo takoj pričeti.

Položaj pred podpisom

Pogajanja so bila zelo težavna in je Finska končno pod težo razmer klonila

Stockholm, 12. marca s. (Exchange Telegraph). Po informacijah tujakšinskih diplomatskih krogov je finska delegacija v Moskvi prejela polnomočje, da podpiše mirovno pogodbo. Podpis napovedujejo za jutri, istočasno pa naj bi bile ustavljene vse sovražnosti na bojišču.

Kodanj, 12. marca. s. (Ass. Press) Danes so tu razširjene govorice, da je do večera pričakovati premirja med Sovjetsko Rusijo in Finsko.

Stockholm, 12. marca. AA. Posebni poročevalci agencije Stefani v Stockholmu poročajo naslednje podrobnosti o pogajanjih v Moskvi:

Finska vlada in maršal Mannerheim sta podrobno obveščena o ruskih mirovnih pogojih. Tuji diplomatski predstavniki, ki so imeli priliko sestati se s finskiimi delegacijami v Moskvi, gledajo optimistično na potek pogajanj. Zdi se, da je Rusija odstopila od prvotne zahteve glede Hangöja in da se je zadovoljila z malimi otoki med Hangöjem in Aalandskimi otoki, kar bo omogočilo ugoden izid pogajanj. Ruski pogoj so kategorični in ne dovoljujejo v tem oziru nobene razprave. Finci morajo ali v celoti sprejeti ali odkloniti pogoje v roku, ki po gotovih obveščilih traja 30 ur.

Iz dobro obveščenih virov poročajo, da je maršal Mannerheim v začetku nasprotoval kakršnimkoli pogajanjem z Rusi, da pa je končno pristal z ožrom na uradno sporočilo, ki ga je finska vlada sprejela od Francije in Anglije, da ne moreta učinkovito prihiteti Finsko na pomoč pred šestimi meseci. Francoska in Anglija sta obrazilili finski vladi, zakaj ne moreta priti finci na pomoč preko Pečenge.

London, 12. marca. z. Govor ministrskega predsednika Chamberlaina po sobi tujakšinskih krogov ni olajšal odločitve finske vlade pri pogajanjih v Moskvi. Finska se je odločila za pogajanja z Moskvo, čeprav ji je bilo že prej znano, da so zavrnili pripravljeni prisostviti ji z vsi sredstvi na pomoč, ako za njo prosi. Finska je kljub temu oklevala napraviti takšen korak, zavedajoč se, da bi s tem neminovno potegnili v vojni vrtnice tudi ostale skandinavske države. Če pa v Mo-

ski ne bo dosežen sporazum, potem bo Finska to vendarle storila, dobro vedo, da čaka v nasprotnem primeru Šved ko in Norveško enaka usoda.

Sestanek finskega parlamenta

London, 12. marca. s. (Reuter) Položaj v sovjetsko-finskih mirovnih pogajanjih v Moskvi je še vedno nejasen. Nocoj je brzojavil posebni Reuterjev poročevalci iz Helsinkov da je bil sporazum dosežen, da pa še ni podpisan in da pogoji še niso znani. To informacijo je dobil v švedskem poslanstvu v Helsinkih.

Naizbr na je bila vest prezgodnja. Ob 17.45 je finski radio zanimal, da bi bil sporazum že dosežen in v svoji ruski oddaji ob 18.45 je finski radio poudaril, da se bo Finska borila za svojo neodvisnost do konca.

Tako Reuter kakor tudi druge agencije javljajo zvečer iz Stockholma, da finko poslanstvo sedaj zanika vesti o sporazumu. Izraža tudi dvome, da bi bila finska delegacija v Moskvi dobila polnomočje, da podpiše mirovno pogodbo.

V krogih finskega poslanstva v Londonu zagotavljajo, da posajanja dobro napredujejo, da pa še ni bila nobena definitivna rešitev dosežena.

Zadnje poročilo iz Helsinkov pravi, da se je nocoj sestel finski parlament, da sprejme dokončno odločitev o vseh vprašanjih vključno možnost zaprositve za tujo pomoč. V krogih parlamenta se je zadnje ure vršila ognjevit debata.

Težavna odločitev

Helsinki, 12. marca. j. (Havas). Z dobro informirane strani poročajo, da se na današnjih ponovnih razgovorih med finko delegacijo in sovjetsko vlado v Moskvi še ni dosegel nikak dokončni sporazum. Vseeno v Helsinkih za danes pričakujejo ofi- cialni komuniké o poteku pogajanj. V mero- dajnih finskih krogih poudarjajo, da

hernemu kompromisu, ker so prepričani, da bi to samo še povečalo sovjetsko nevarnost na tem področju. Ti primerjajo položaj Finske s položajem Češkoslovaške po monakovskem sporazumu, položaj ostalih skandinavskih držav pa s položajem Poljske po češki krizi. Težko je reči, katero izmed stališč bo v sedanjih pogajanjih med Rusijo in Finsko zmagoval Chamberlain je v spodnji zbornici v oporo finske pozicije pri pogajanjih v Moskvi dejal, da sta zavrnili pripravljeni Finski prisostviti na pomoč, ako zanjo zaprosi. To se doslej še ni zgodilo. Zakaj ne, tudi o tem se bo dalo kaj zanesljivega zvedeti šele sčasoma...

so v finski delegaciji sicer zastopani finski ministrski predsednik Ryt, dalje osebni zastopnik maršala Mannerheima general Walden in zastopnik finskega zunanega ministrstva, vendar finska delegacija ni pooblaščen sprejeti kakšnega dokončnega sklepa, ne da bi poprej o tem obvestila finko vlado. Na drugi strani kažejo najnovejše informacije o poteku razgovorov v Moskvi, da je bil optimizem glede sovjetskih mirovnih predlogov, ki je vladal še snoči v mero- dajnih krogih, nekoliko prevelik. Po vestih iz Moskve, ki izvirajo iz poučenih krogov, čeprav jih še ni mogoče kontrolirati, so sovjetski pogoji take narave, da bo finska odločitev zelo težka.

Stockholm, 12. marca. br. Opoldanski listi so objavili vesti iz Moskve, po katerih je bil za danes napovedan nov sestanek finske in sovjetske delegacije. Po nekaterih vesteh naj bi bil ta sestanek odločilnega pomena za nadaljnja mirovna pogajanja. Listi pa poudarjajo, da finska delegacija tudi sedaj še nima nikakih pooblasti za sklenitev premirja ali celo miru. Splošno pričakujejo, da bo nocoj o dosedanjih pogajanjih in o današnjem sestanku v Moskvi v Helsinkih objavljeno posebno uradno poročilo.

Moskva pustila Kuusinenena na cedilu

Stockholm, 12. marca. j. (Havas). Del švedskih listov objavlja danes vest, da je bila še pred dvema dnevmoma sovjetska vlada odločena v svojih mirovnih predlogih iznesti tudi zahtevo, da bi se na Karelski ožini ustanovila posebna neodvisna finska republika pod predsedstvom Kuusinenena. Danes so sovjetske zahteve dokaj zmernejše. Sovjetska unija ne vztraja več na ustanovitvi posebne države na telesu na Karelski ožini in je po informacijah istih listov pripravljena odrediti se celo zahtevo po Pečengi Hangöju in Viborgu. Na Karelski ožini hoče Sovjetska unija sedaj le tisti teritoriji, ki so ga zasedle sovjetske čete, namesto Hangöja pa mali otoček Uto.

Včeraj trije sestanki

Helsinki, 12. marca. br. V zvezi z vestmi o današnjem sestanku sovjetske in finske delegacije v Moskvi opozarjajo v tujakšinskih dobro poučenih političnih krogih, da sta se obe delegaciji sestali včeraj kar trikrat zaporedoma. Deloma je razgovorom prisostvoval tudi Stalin. Pri vseh treh sestankih so bili Molotov ter zastopniki sovjetskega generalnega štaba. Današnji sestanek utegne postati v resnici odločilnega pomena, ker naj bi se na njem uredilo poslednje vprašanje, ki se mu očitno pripisuje bistven pomen. Ni pa mogoče izvedeti, ali gre v tem primeru za pripadnost Viborga ali za sovjetsko zahtevo, da bi se na Karelski ožini ustanovila posebna finska država s Kuusinenovo vlado na čelu.

Rim, 12. marca. o. Diplomatski urednik agencije Stefani piše: Dasi še ni končnih poročil o finko-sovjetskih pogajanjih, se zdi, da je finska vlada pripravljena pogajati se o miru pod pogojem, da bi ostala ohranjena neodvisnost Finske in da je celo pripravljena odstopiti nekatera svoja ozem-

lja. To stališče Finske je treba sprejeti z največjim zadovoljstvom, ker bi se na ta način izognili grozotam vojne, ki prete, da se prenesejo na vso Skandinavijo. Preveč je jasno, da Finska ne more nuditi nadaljnje- ga odpora. Sovjetska Rusija razpolaga z ogromnimi viri in če bi se vojna nadaljevala, bi se mogla končati s popolnim porazom Fincev. Tujih prostovoljcev na Finskem je le okoli 10.000. Zapadne sile še niso zavzele končne stališča napram sovjetski Rusiji, dasi morejo nuditi neposredno pomoč Finski. Prizadevanja zapadnih sil, da bi pomagali Finski preko Norveške in Švedske, dokazujejo njihovo stremeljenje, da bi se sedanji spor razširil za celine, zaradi katerih se Finci prav za prav ne bojujejo.

Finski maršal naj odloči

London, 12. marca. j. (Havas). Finski krogi v Londonu smatrajo, da ni že v naslednjih urah pričakovati dokončne odločitve finske vlade, ali sprejme sovjetske mirovne predloge ali ne. O sovjetskih predlogih mora najprvo šele razpravljati celokupni kabinet in njegovo odločitev mora nato odobriti še finski parlament, ako naj se smatra, da je z njo sporazumen tudi finski narod. V angleških krogih so mnenja, da bo na dokončno odločitev finske vlade v veliki meri vplivalo, ako ne bo sploh odločilo zanje, mnenje maršala Mannerheima. Finska vlada bo morala natančno proučiti možnost, v koliko bi mogla zavrnitev sovjetskih predlogov zagovarjati z odpornostjo svoje oborožene sile. Isti krogi sodijo, da se je Finska sedaj najbrže že prepričala, da bo lahko deležna pomoči od zunaj, čeprav so skandinavske države odrekale svoji pristanek na prehod zaveznikiških vojaških čet preko svojega ozemlja na Finsko.

Stalin: Če bi vodil pogajanja Paasikivi...

Stockholm, 12. marca. s. (Ass. Press). Popoldanski švedski listi se izražajo proti pretiranemu optimizmu glede poteka sovjetsko-finskih pogajanj. Iz Helsinkov javljajo listi, da sta finski parlament in zunanje politični odbor parlamenta od snoči dalje brez prestanka zbrana.

List »Aftenbladet« javlja, da je sovjetska vlada sicer stavila finski delegaciji končnoveljavne mirovne predloge. List »Nye Dagens Allehanda« javlja, da je finska delegacija sinoči v dolgem telegramu obvestila svojo vlado o vsebini pogajanj. »Stockholm Tidningen«, pravi, da so se posvetovanja v Kremlju nadaljevala danes do zgodnjih jutranjih ur. Pri pogajanjih je bil navzoč tudi Stalin, ki je napravil dr. Paasikiviju napravljen ljubeznivo opazko, da bi bilo mogoče preprečiti sedanjo vojno, če bi bil dr. Paasikivi vodil pogajanja na finski strani preteklo jesen.

Listi izražajo popoldne tudi mnenje, da bi utegnili včerajšnji Chamberlainova izjava vplivati na Sovjetsko Rusijo v tem smislu, da bi pokazala v pogajanjih manj popustljivosti.

Zavezniki čakali na finski poziv

Angleži in Francozi so imeli pripravljenih 6.000 mož regularne vojske, da takoj pohite Fincem na pomoč, kakor hitro bi jih pozvali

Pariz, 12. marca. s. (Reuter) V parlamentu je podal danes popoldne ministrski predsednik Daladier važno izjavo o vprašanju zavezniške pomoči Finski.

Uvodoma je Daladier sporočil, da je že dva tedna pripravljena zavezniška ekspedicijska vojska 50.000 mož, da takoj odide na pomoč Finski. Odločitev v tem smislu je bila sprejeta na seji vrhovnega zaveznškega vojnega sveta v Parizu dne 5. februarja. Od 22. februarja dalje so bile francoske čete ekspedicijske vojske zbrane in opremljene. Veliko število ladij čaka na prevoz teh čet v dveh velikih francoskih lukah ob Rokavskem prelivu oziroma ob Atlantskem oceanu. Odhod ekspedicijske vojske pa zavisi od javnega apela finske vlade. Doslej ni prejela niti francoska niti angleška vlada nobenega direktnega apela od finske vlade v tem smislu.

Pretekli četrtek, je nadaljeval Daladier, sem obvestil finskega poslanika v Parizu, da zavezniki nikakor ne morejo prevzeti odgovornosti za položaj Finske po koncu vojne, če Finska sedaj ne prosi za našo pomoč. Finski poslanik je obljubil, da bo odgovor v enem ali drugem smislu finska vlada izročila do danes, potem ko bo o tem preje sklepal finski parlament na svoji seji. Doslej pa nismo prejeli od finske vlade nobenega odgovora.

Pred nekaj dnevi se je obrnila finska vlada na nas z nujno prošnjo za letala. Tako smo poslali na Finsko nekaj najnovejših francoskih bombnikov, ki so med tem gotovo že dospeli na fronto. Pomoč, ki jo je Francija Finski doslej dala v vojnem

materialu od začetka decembra dalje je znatna. Med drugim smo poslali na Finsko in se tam že nahaja 145 francoskih letal, 496 topov, 5000 strojin, 400.000 pušk, 200.000 ročnih granat in 20 milijonov patron.

Da sta morali Anglija in Francija posebno skrbno proučiti vprašanje pošiljanja vojaške pomoči Finski, zato govorijo posebni razlogi. Ker sta norveška in švedska vlada odločeni, da se s silo upreta vsakemu prehodu zaveznikiških čet na Finsko preko svojega ozemlja, je treba to oviro odstraniti. To pa je mogoče samo, če imamo na svoji strani popolno podporo večine švedskega in norveškega naroda. Zato je ta naš apel nujno potreben.

Angleška ekspedicijska vojska bi imela v zaveznikiški pomoči za Finsko tako v moštvu, kakor tudi v ladjah posebno važno vlogo. Anglija je pripravila svojo vojsko tako, da bi bila lahko takoj uspešno poslana na pomoč. Angleška vojska mornarica bi poskrbela tudi za zaščito ladij za prevoz čet. Mogoče si je predstavljati važnost te zaščite, če uočeštevamo, da znaša razdalja med angleško in norveško balo več nego 200 milj.

Ob zaključku svojega govora je Daladier pozval zbornico, naj glede na to, da doslej še ni prejel nikakega odgovora iz Helsinkov na francosko sporočilo finkemu poslaniku v Parizu, pristane na to, da se razprava o tem vprašanju odredi do pri-

Nadaljevanje na 2. strani

